

Mededelingen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie

EEN PORTRET VAN HUGO JACOBSZ. DOOR JAN MULLER

door E. K. J. Reznicek

Het onlangs door W. Wegner als een copie naar Lucas van Leyden gepubliceerde portret van Hugo Jacobsz.¹⁾ laat zich herkennen als een penschets van Jan Muller. Het blad behoort tot een groep tekeningen, welke tussen 1610 en 1627 ontstaan zijn en waarin Muller, in navolging van Goltzius, de stijl van Lucas van Leyden heeft geparafraseerd²⁾. Een gemeenschappelijk kenmerk van deze tekeningen is, dat het geen copieën zijn naar, doch variaties in de trant van Lucas.

Dit maakt het twijfelachtig, of we het portret als een getrouwe copie naar een verloren werk van Lucas moeten beschouwen. Friedrich Winkler was o.i. dichter bij de waarheid met zijn suggestie, dat het blad een studie zou kunnen zijn voor een portret-gravure van ca. 1600, geïnspireerd op het Maximiliaan-type van Lucas.

Kunnen we ons overigens voorstellen, dat Lucas zijn vader zou weergeven als een starrende, dromerige cavalier, uitgedost met een hoed met struisveren? Moeilijk. Eerder zou hij een nuchter, uit realistische motieven opgebouwd portret hebben gemaakt, zoals b.v. het portret van de vader van Maerten van Heemskerck uit 1532 in het Metropolitan Museum te New York.

Problematisch blijft hoe de gravure van Johannes L'Admiral ontstaan is. Ofschoon een gravure niet altijd het spiegelbeeld van de getekende voorstudie hoeft te zijn, zou men de gelijkgerichtheid hier misschien als volgt kunnen verklaren. L'Admiral bezat een verloren gegane gravure of ets van Muller, welke het spiegelbeeld was van de door Wegner gevonden tekening en waarnaar hij zijn prent vervaardigde.

Ten onrechte schijnt Dr. Wegner aan te nemen, dat Van den Berghs houtsnede terug zou kunnen gaan op een onbekend voorbeeld van de prent van L'admiral, in plaats van op de tekening in kwestie.

De laatste moet immers het patroon geleverd hebben ook voor het deel van de veren op de hoed, dat bij L'admiral oversneden wordt. Zowel de prent in De Jonghs Van Mander-uitgave als de houtsnede van Van den Bergh gaan derhalve niet terug op een voorbeeld uit de tijd van Lucas van Leyden, maar op de inventie van Muller.

¹⁾ „Ein Bildnis von Hugo Jacobsz. von seinem Sohne Lucas van Leyden”, Mededelingen van het Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie, Jaargang 12, III, 191—194.

²⁾ E. K. J. Reznicek, „Jan Harmensz. Muller als tekenaar”, Nederlands Kunsthistorisch Jaarboek, 7, 1956, 101 e.v.; vergelijk vooral afb. 20 en voorts de afb. tot no. 26.

A Portrait of Hugo Jacobsz. by Jan Muller

by E. K. J. Reznicek

The portrait of Hugo Jacobsz. recently published by W. Wegner as a copy from Lucas van Leyden can be recognized as a drawing by Jan Muller. The portrait is not a copy of a lost work by Lucas, but is rather an invented drawing in imitation of his style.

EEN ONGEWOON SCHILDERIJ VAN JOHANNES DIRCKSZ. OUDENROGGE

door B. J. A. Renckens

Van Johannes Oudenrogge kennen we weverswerkplaatsen, o.a. van 1651 en 1652, een schooltje (voormalige verzameling Moltke, Kopenhagen) en enige landschappen. De